

УДК 316.663:377-055.2"20"(73)(045)
DOI 10.31651/2524-2660-2018-18-49-52
ORCID: 0000-0003-1762-5894

КЛОЧКО Лариса Іванівна
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри практики англійської мови,
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка, Україна
e-mail: Eterenko@ukr.net

ГЕНЕЗИС СОЦІАЛЬНОЇ МІСІЇ ЖІНОЧИХ КОЛЕДЖІВ У США

Анотація. Проаналізовано зміну функцій жіночої освіти починаючи з XIX століття і завершуючи XXI століттям. Систематизовано чинники соціального характеру, що привели до розширення мережі закладів жіночої освіти. Класифіковано причини, що вплинули на заснування перших жіночих світських коледжів. Виокремлено цілі відкриття перших жіночих коледжів. Досліджено соціальну місію католицьких жіночих коледжів. Визначено функції жіночої освіти на початку XXI століття.

Ключові слова: чинник; жіночий коледж; США; функція; католицький коледж; громадянська війна; шкільна освіта; науково-технічна революція; економічний сектор.

Постановка проблеми. На початку XXI століття спостерігається посилення ролі жіночої освіти в розвитку сучасного суспільства, що пояснюється загальними процесами прискорення соціально-економічних, науково-технічних і соціокультурних змін як на глобальному, так і на локальному рівнях, а також розумінням того, що освіта жінок є одним із важливих інструментів суспільного розвитку, чинником усунення суперечності між зростаючими вимогами сучасної епохи і сучасною парадигмою освіти. Саме жіноча освіта відкриває шлях до входження жінок у сучасне високотехнологічне суспільство та їхню адаптацію в ньому, відіграє провідну роль у забезпеченні інтелектуального потенціалу суспільства і збереженні культурної самобутності країни, стає важливим механізмом розвитку конкурентоспроможності держави. Жіноча освіта є глибоко традиційною, оскільки бере свої початки у глибині віків, та інноваційною, оскільки базується на методології гендерного, особисто орієнтованого і персоналізованого підходів. Зауважимо, що основними установами, які замовляють проведення наукових досліджень у площині жіночої освіти у США, є Національна федерація бізнесу і професійних жіночих клубів (National Federation of Business and Professional Women's Clubs), Національна асоціація жінок-деканів (National Association of Deans of Women) і Національна католицька організація освіти (National Catholic Education Association). З огляду на вище означене, ми вважаємо, вивчення особливостей становлення вищої жіночої освіти у США є необхідним для України, оскільки наша держава ще стоїть на шляху введення гендерних підходів у вищу освіту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проведений аналіз сучасних соціологічних і науково-педагогічних джерел засвідчує, що процес становлення й розвитку жіночих освітніх інституцій та їх місце в контексті розвитку шкільництва були в полі зору багатьох дослідників. Вітчизняними науковцями розглядалися особливості становлення середньої жіночої освіти в Україні (Т. В. Сухенко, К. Л. Кобченко, Т. В. Тронько, Л. М. Єршова). Однак відсутні праці, присвячені системному аналізу генезису соціальної місії жіночих коледжів у США.

Мета статті. Вивчення особливостей генезису соціальної місії жіночих коледжів у США.

Викладення основного матеріалу дослідження. Розглянемо діяльність перших жіночих коледжів, які були засновані в середині XIX століття, з метою розширення можливостей жінок отримувати більш високий рівень освіти, беручи до уваги той факт, що до цього часу жінкам було заборонено вступати у вищі навчальні заклади на рівні з чоловіками. Як зазначає американський дослідник Т. Вуді, ряд чинників соціального характеру, зокрема, недостатня кількість учителів у школах, широке розповсюдження друкованої літератури, привели до необхідності залучення жінок у систему вищої освіти. Учителі дотримувалися думки, що інтелектуальні здібності чоловіків і жінок рівні, тому жінки не мають знаходитись в умовах соціальної депривації, а повинні брати активну участь у житті громадянського суспільства після отримання знань в освітніх інституціях [1].

У контексті нашого дослідження важливим є виокремлення чинників, що привели до виникнення перших жіночих коледжів. Як пише американський дослідник Дж. Ентлер, розширення мережі шкільної освіти привело до того, що все більше жінок прагнули продовжити процес навчання в коледжах. У свою чергу, розгалуження мережі шкільної освіти привело до підвищення попиту на вчителів. У той самий час К. Фернхем наголошує, що жінки були кращими вчителями, ніж чоловіки. Лише незначна кількість чоловіків виявляла потяг до праці у сфері освіти, адже заробітна плата в цьому економічному секторі була найнижчою. По-друге, широке розповсюдження друкованої літератури стало мотивом у жінок до отримання освіти. По-третє, завдяки науково-технічній революції було створено ряд приладів, які дозволяли жінкам зекономити час на виконання господарських справ і, у свою чергу, приділити більше уваги на отримання знань для оволодіння майбутньою професією. До того ж після громадянської війни економічний сектор, до якого були залучені жінки розширився: жінки стали працювати у сільському господарстві, швачками, продавцями галантерейних виробів, прачками і вчителями. Незважаючи на те, що економічний сектор, до якого були залучені жінки розширювався повільно, усе ж потреба в додаткових освітніх послугах зростала постійно [3; 4].

Результати проведеного дослідження свідчать, що засновники жіночих коледжів мали різноманітні цілі їх відкриття. Деякі педагоги прагнули підготувати вчителів, беручи до уваги факт нестачі вчителів у школах у зв'язку з розширенням мережі шкіл. Інші ж педагоги прагнули надати наукову та релігійну освіту і зміцнити здоров'я дівчат. Третя група педагогів прагнула навчити жінок займатися самоосвітою. Зауважимо, що деякі педагоги з чоловічих коледжів були проти відкриття жіночих коледжів. Наприклад, Чарльз Еліот, президент Гарвардського коледжу (Harvard's college), уважав, що інтелектуальні здібності жінок нижчі за інтелектуальні здібності чоловіків, тому жінкам буде важко засвоїти навчальний матеріал у коледжах. Хоча Чарльз Еліот зазначав, що організм жінки побудований не так, як організм чоловіка, тому тривалі інтелектуальні навантаження можуть послабити її здоров'я, через те при навчанні жінок слід застосовувати методи відмінні від навчання чоловіків [1].

Особливістю навчання в католицьких коледжах було те, що метою надання освітніх послуг було не тільки розвиток інтелектуальних здібностей і підготовка до майбутньої професійної діяльності, а й розвиток духовності студенток, що є основою католицької віри. Уперше в 1931 році в мерігровському коледжі (college of Merry Grove) було введено ряд навчальних дисциплін, які в подальшому мали допомогти жінкам стати кваліфікованими церковним діячами, а саме: педагогіка, соціальна робота, основи банківської справи, діловодство, журналістика і музика.

Розглянемо детальніше особливості соціальної місії вищих жіночих освітніх інституцій. У 2000 році Організація сприяння реалізації професійних можливостей жінок у дослідницькій роботі та в освіті (Organization of Professional Opportunities for Women in Research and Education) виділила такі напрями роботи викладачів жіночих

коледжів, що спрямовані на підвищення рівня соціалізації жінок в освіті, на виробництві та в мегасуспільстві: 1) формування в жінок уміння поєднувати роботу з сімейними обов'язками; 2) формування потреби управляти часом, що передбачає вміння поєднувати дослідницьку і викладацьку роботу; 3) підвищення відсотку жінок у викладацькому складі з технічних спеціальностей; 4) підготовка висококваліфікованого працівника з метою підвищення рівня поваги з боку адміністрації до працівників жіночої статі; 5) формування у студенток уміння гармонійно поєднувати дві кар'єри: власну і свого чоловіка; 6) підвищення відсотку грантів, що надаються жінкам на проведення наукових досліджень; 7) підвищення рівня зарплат жінок до рівня зарплати чоловіків; 8) вироблення ефективних засобів і методів щодо боротьби з дискримінацією жінок на робочому місці; 9) формування в жінок почуття незалежності та впевненості; 10) боротьба з застарілими соціальними іміджами гендерних ролей; 11) надання жінкам рівних можливостей із чоловіками на займання посад в освітніх інституціях.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки. Жіноча освіта відкриває шлях до входження жінок у сучасне високотехнологічне суспільство та їхню адаптацію в ньому, відіграє провідну роль у забезпеченні інтелектуального потенціалу суспільства і збереження культурної самобутності країни, стає важливим механізмом розвитку конкурентоспроможності держави. Розширення мережі шкільної освіти привело до того, що все більше жінок прагнули продовжити процес навчання в коледжах. У свою чергу, розгалуження мережі шкільної освіти спричинило підвищення попиту на вчителів; широке розповсюдження друкованої літератури стало мотивом у жінок до отримання освіти; завдяки науково-технічній революції було створено ряд приладів, які дозволяли жінкам зекономити час на виконання господарських справ і, у свою чергу, приділити більше уваги на отримання знань для оволодіння майбутньою професією. Засновники жіночих коледжів мали різноманітні цілі їх відкриття: підготовка вчителів, надання наукової та релігійної освіти, формування навичок необхідних для занять самоосвітою. Особливістю навчання в католицьких коледжах було те, що метою надання освітніх послуг було не тільки розвиток інтелектуальних здібностей і підготовка до майбутньої професійної діяльності, а й розвиток духовності студенток, що є основою католицької віри.

Проведене дослідження не вичерпує зазначену проблему. Перспективним може бути вивчення особливостей навчально-виховного процесу в католицьких коледжах.

References

1. Woody, T. (1999). *A History of Women's Education in the United States*. New York: The Science Press (in Engl.)
2. Palmieri, P. (2005). *In Adamless Eden: The Community of Faculty women at Wellesley*. New Haven: Yale University Press (in Engl.)
3. Farnham, C. (2005). *The Education of the Southern belle: Higher education and Student Socialization in the antebellum south*. New York: New York University Press (in Engl.)
4. Antler, J. (1992). *Culture, Service and work: Changing Ideals for Higher Education for Women*. Lexington: Heath and Co (in Engl.)
5. Gordon, L. (2000). *From Seminary to University: Gender and Higher Education in the Progressive Era*. New Haven: Yale University Press (in Engl.)
6. Thompson, A. (1993). Progressivism and the Higher Education of Southern Women. *North Carolina Historical Review*, 3, 317 (in Engl.)
7. Pollock, G. (1996). *Theory, Ideology, Politics: Art History and its Myths*. *Art Bulletin*, 78, 16–22. (in Engl.)
8. Pollock, G. (1998). *Vision and Difference: Femininity, Feminism and the History of Art*. London and New England: Routledge (in Engl.)
9. Sjolander, S. (2005). *Long-Term and Short-Term Interdisciplinary Work: Difficulties, Pitfalls and Built-In Failures*. Sweden: Linkoping University (in Engl.)
10. Widerberg, K. (1996). *Teaching Gender Through Writing Experience Stories Women's Studies*. *International Forum*, 21, 193–198 (in Engl.)

Abstract. *KLOCHKO Larisa Ivanivna. Genesis of social mission of women's colleges in the USA.*

Introduction. *At the beginning of the XXI century women's education plays important role in the development of modern society, which can be explained by intensive processes of social changes, scientific, cultural and social changes at global and local levels; understanding that women's education is an important instrument of social development. Women's education opens the way of women's entrance into modern highly technological society and their adaptation in it, plays the key role in providing intellectual potential of nation and retaining cultural identity of country, is an important factor of state's efficiency. Women's education is traditional, for it was established several centuries ago and it is innovative, for it is based on methodology of gender, personality-oriented and personalized approaches.*

Purpose. *Research of peculiarities of genesis of social mission of women's colleges in the USA is the aim of the article.*

Results. *In the middle of the XIX century such social factors as shortage of teachers, expansion of printed literature led to development of women's education. Teachers thought that intellectual skills of women and men are equal, for this reason women should not be in conditions of social deprivation, and should take an active part in life of civil society after acquiring knowledge at educational institutions. Expansion of school education influenced women's desire to get higher education. On the other hand expansion of school education influenced necessity in increased number of teachers. Women were better teachers than men, for men didn't want to work at school, for salary at this economic sector was very low. Due to scientific revolution many scientific appliances were created which helped women to economize time and pay more attention for acquisition of knowledge for future profession. After civil war economic sector at which women worked expanded, which influenced development of women's education?*

Founders of women's colleges had different aims. Some of them wanted to train teachers taking into account the fact of shortage of teachers at schools. Others wanted to give scientific and religious education and increase the level of health. Some teachers wanted to teach women to get self-education. Some teachers from male colleges were against establishing female colleges, for they thought that intellectual skills of women were lower than that of men and it would be difficult for women to study at college. They also thought that women's organism was different from man's one and intellectual challenge could lower the level of health, for this reason different methods of teaching should be applied in women's education.

Originality. *Social mission of women's colleges at the beginning of the XXI century is aimed at development skills of combining work and duties about the house; development skills of time management which presupposes combination of teaching and research work; increase of percentage of women among teachers of technical specialties; training of highly-qualified specialist; development of skills to combine personal career with husband's one; increase percentage of grants, which are assigned to women for scientific work; increase the level of female salary to the level of male salary; development of methods against women discrimination at work place; development in women independence and assurance; fight against gender stereotypes; supplying women with equal opportunities with men at working at educational establishments.*

Conclusion. *Conducted research gives us possibility to make the following conclusion: female education opens the way for women into modern highly technological society and their adaptation in it; plays key role in providing intellectual potential of country and retaining cultural identity of country. Expansion of school education aspired many women to get further education. Founders of women colleges had different aims of their establishment: training of teachers, providing scientific and religious education, developing skills of getting self-education.*

Key words: *factor; women's college; USA; function; catholic college; civil war; school education; scientific revolution; economic sector.*

*Одержано редакцією 11.09.2018
Прийнято до публікації 17.09.2018*